

RESPONS PÅ HAVSPLANEN OCH HUR DEN HAR BEAKTATS

Utkastet till Finlands havsplan 2030 blev färdigt 18.5.2020 och omfattar Finlands territorialvatten och ekonomiska zon i enlighet med markanvändnings- och bygglagen. Planutkastet utarbetades i tre delar av kustens landskapsförbund:

1. Finska viken: Kymmenedalens och Nylands förbund;
2. Skärgårdshavet och södra Bottenhavet: Egentliga Finlands förbund och Satakuntaförbundet;
3. Norra Bottenhavet, Kvarken och Bottenviken: Österbottens, Mellersta Österbottens, Norra Österbottens och Lapplands förbund.

Landskapsstyrelserna i dessa förbund beslutade var för sig att enligt markanvändnings- och bygglagen (67 c §) begära utlåtande av de myndigheter och sammanslutningar vars verksamhetsområde eller uppgifter planen på ett väsentligt sätt berör samt lägga fram utkastet offentligt för framförande av synpunkter.

Alla kunde ta del av utkastet och relevant beredningsmaterial på webbplatsen merialuesuunnitelma.fi 18.5–17.6.2020. Materialet var på finska och svenska samt i relevanta delar på engelska.

Utkastet till havsplan fanns bara digitalt, men utkastet till plankarta, zoner och beteckningar i planutkastet, rapporten *Konsekvensbedömning av havsområdesplanerna* samt flera bakgrundsrapporter var också tillgängliga som pdf-filer för utskrift.

Utlåtanden och synpunkter begärdes om visionsarbetet, planutkastet och konsekvensbedömningen av havsplanerna. Rapporter om planeringsområdenas särdrag och komprimerade berättelsekartor baserade på dessa samt scenarier ingick i ett hörande 10.4–10.5.2019.

Myndigheter och sammanslutningar av vilka utlåtanden begärdes fick en länk till ett elektroniskt formulär som skulle användas för att lämna utlåtandet. Begäran skickades till 360 instanser och det lämnades in 87 utlåtanden.

Synpunkter gavs via ett responsformulär som fanns i den digitala planens planutkastavschnitt och i utkastet till plankarta under tiden då materialet var framlagt. Det kom in 54 allmänna responsvar.

I detta dokument kan man läsa om responsen på utkastet till havsplan och hur den beaktats när förslaget till *Finlands havsplan 2030* har färdigställts. Landskapsstyrelserna i kustens landskapsförbund antar planförslagen under november–december 2020. Miljöministeriet rapporterar om den färdiga planen till EU i mars 2021.

Innehållsförteckning

1. Utlåtanden.....	4
2. Allmän respons	6
3. Internationell respons och hur den har beaktats.....	7
4. Hur utlåtanden och allmän respons har beaktats	9
4.1. Havspanens karaktär och syfte.....	9
4.2 Plankarta och kortbibliotek med beteckningar	11
4.3 Havspanen samt havsmiljöns tillstånd och havsnaturen	12
4.4 Havspanen och blå tillväxtbranscher.....	13
Energi.....	13
Sjötrafik.....	14
Hamnar, funktionella förbindelser, sjöfartsindustri och specialområden	15
Fiske	15
Vattenbruk.....	16
Skärgård.....	17
Turism och rekreation	17
Kulturarv	18
Utvinningbranschen	18
Blå bioteknik	19
4.5 Beaktande av försvaret.....	19
4.6 Planeringslösningar	20
4.6.1 Finska viken	20
Lägesbild	20
Regional utvecklingsbild	20
Planeringslösningar	20
4.6.2 Skärgårdshavet och södra Bottenhavet	22
Lägesbild	22
Regional utvecklingsbild	22
Planeringslösningar	22
4.6.3 Norra Bottenhavet, Kvarken och Bottenviken	23
Lägesbild	23

Regional utvecklingsbild	23
Planeringslösningar	23
4.7 Visionsarbetet.....	25
4.8 Konsekvensbedömning.....	26

1. Utlåtanden

Begäran om utlåtande skickades 15.5.2020 till 360 instanser, däribland 10 ministerier, 11 landskapsförbund, 150 kommuner (däribland 61 kustkommuner), 15 NTM-centraler, 46 ämbetsverk och forskningsinstitut samt 128 övriga.

Inom den utsatta tiden mottogs totalt 87 utlåtanden, varav 4 från ministerier, 25 från kustkommuner, 7 från NTM-centraler (5 olika), 18 från ämbetsverk och forskningsinstitut samt 33 från övriga (se bild 1). Om bara kustkommuner tas med av kommunerna, lämnade 31 % av dem som fick begäran ett utlåtande. Närmare uppgifter om de procentuella andelarna för alla kategorier visas i diagram 1.

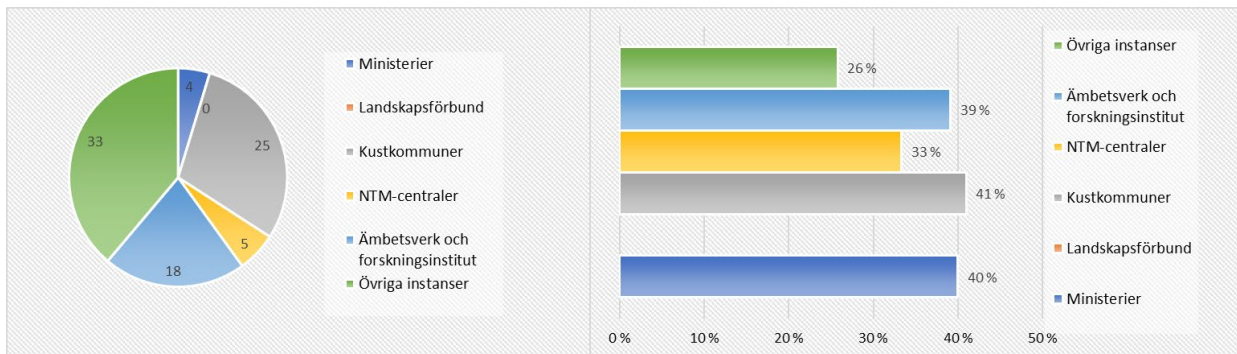

Diagram 1. På vänster sida de som lämnat utlåtanden (antal) och på höger sida deras procentuella andel av alla som fått begäran. Av kommunerna ingår bara kustkommuner i detta diagram.

10 utlåtanden var sådana som inte föranledde vidare åtgärder utan kan beskrivas som konstateranden av den rådande situationen.

När planutkastet färdigställdes beaktades 77 utlåtanden. De innehöll förslag till kompletteringar eller ändringar av utkastet. Om utlåtandena

- 52 handlade om planutkastet generellt,
- 33 om planeringsområdet Finska viken,
- 31 om planeringsområdet Skärgårdshavet och Bottenhavets södra del,
- 32 om planeringsområdet Norra Bottenhavet, Kvarken och Bottenviken,
- 32 om visionsarbetet och de branschspecifika vägkartorna,
- 32 om konsekvensbedömningen av havsplanerna.

Utlåtandena innehöll kompletterings- och ändringsförslag inom olika teman enligt fördelningen i diagram 2. Klassificeringen motsvarar planutkastets kartbeteckningar. Kartbeteckningen "betydande naturvärden under vatten" är i denna klassificering utvidgad till att omfatta all respons om havsmiljön och skyddet av den.

Utöver den branschspecifika klassificeringen i diagram 2 mottogs

- 19 utlåtanden om samspelet mellan land och hav,
- 3 om ekosystemansatsen och
- 7 om klimatförändringarna.

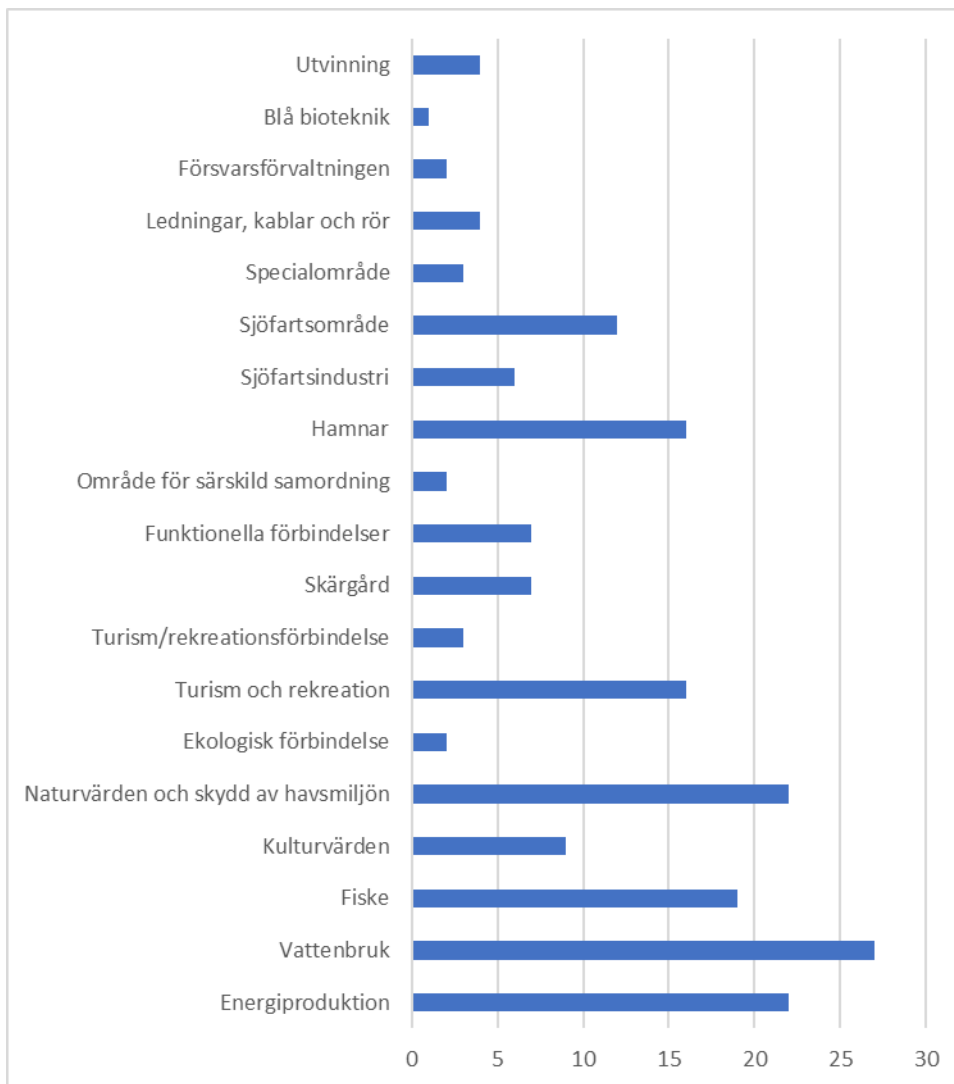

Diagram 2. Tematisk fördelning av kompletterings- och ändringsförslag i utlåtandena. Klassificeringen motsvarar planutkastets kartbeteckningar. Naturvärden och skydd av havsmiljön omfattar kartbeteckningen *betydande naturvärden under vatten*.

Hur utlåtandena har beaktats vid färdigställandet av havsplanen beskrivs i avsnitt 4.

Scenariearbetet samt rapporter om planeringsområdenas särdrag och berättelsekartor utifrån dessa ingick i ett hörande 10.4–10.5.2019 och då mottagna utlåtanden har inte behandlats i detta andra hörande. En sammanfattning av särdragsrapporternas innehåll finns i de lägesbilder för varje planeringsområde som ingår i *planavsnittet* av Finlands havsplan 2030. Dessa lägesbilder har nu reviderats och kompletterats utifrån de mottagna utlåtandena.

2. Allmän respons

Utkastet till havsplan var framlagt offentligt för framförande av synpunkter 18.5–17.6.2020. Möjligheten att ge synpunkter på planutkastet nämndes i följande kanaler:

- Pressmeddelanden från kustens landskapsförbund och miljöministeriet 18.5.2020
- Informationsmöte för medierna 18.5.2020
- Förstasidan på webbplatsen www.merialuesuunnittelu.fi 14.4 och 18.5.2020
- Nyhetsbrev till samarbetsnätverket 1/2020 (skickat 22.4.2020) och 2/2020 (skickat 4.6.2020), totalt ca 380 personer.
- Facebook och Twitter 19.5.2020 samt i flera postningar 16.4–7.5.
- Nationellt webinarium för intressenter 20.5.2020

Inom den utsatta tiden mottogs totalt 54 allmänna responsvar. Svaren fördelade sig på följande sätt:

- 17 handlade om planutkastet generellt,
- 14 om planeringsområdet Finska viken,
- 13 om planeringsområdet Skärgårdshavet och södra Bottenhavet,
- 29 om planeringsområdet Norra Bottenhavet, Kvarken och Bottenviken,
- 19 om visionsarbetet och de branschspecifika vägkartorna,
- 12 om konsekvensbedömningen av havsplanerna.

Responsen innehöll kompletterings- och ändringsförslag inom olika teman, främst havsbaserad vindkraft (24 svar) och fiskodling (18), men även fiske (7), turism och rekreation (6) samt naturvärden och skydd av havsnaturen (5). Enstaka responsvar handlade om andra teman. Responsen lyfte även fram klimatförändringarna och samspelet mellan land och hav.

Den allmänna responsen var av sådan karaktär att all mottagen respons beaktades vid färdigställandet av planutkastet. Hur responsen har beaktats i den slutliga versionen av havsplanen beskrivs i avsnitt 4.

Scenariearbetet, rapporterna om planeringsområdenas särdrag och berättelsekartor utifrån dessa ingick i ett hörande 10.4–10.5.2019 och då mottagen respons har inte behandlats i detta andra hörande. En sammanfattning av särdragsrapporternas innehåll finns i de lägesbilder för varje planeringsområde som ingår i *planavsnittet* av Finlands havsplan 2030. Dessa lägesbilder har nu reviderats och kompletterats utifrån den mottagna responsen.

3. Internationell respons och hur den har beaktats

Utkastet till Finlands havsplan 2030 och relevant beredningsmaterial var framlagt på webbplatsen merialuesuunnitelma.fi 18.5–17.6.2020 för internationellt samråd. Materialet var på finska och svenska samt i tillämpliga delar på engelska. Planutkastet presenterades vid ett internationellt informations- och samrådsmöte den 20 maj 2020.

Respons kom från Sverige, Danmark och Estland. Synpunkter på innehållet och branscherna kom från Sverige. Danmark och Estland kommenterade planen generellt. Ålands synpunkter har behandlats i en koordinationsgrupp där Åland är med i arbetet. Tillsammans med Åland granskades framförallt samordningen av sjöfartsområden på Fastlandsfinlands och Ålands plankartor. Enligt grannländernas utlåtanden finns det inte några betydande motstridigheter mellan de olika ländernas planer. I Finlands havsplan upptäcktes oklarheter kring gränsdragningen av den ekonomiska zonen, vilka nu åtgärdats i planförslaget. Planens övergripande, strategiska och digitala utformning fick positiv respons. Indelningen av havsområdet i planeringszoner och kopplingen mellan planeringslösningarna och zonerna sågs som en utmärkt lösning.

I svenska Havs- och vattenmyndighetens utlåtande sammanförs och beaktas utlåtanden från andra myndigheter i Sverige, vilka också erhållits separat. Där framförs synpunkter på trafik, vindkraft, fiskezoner, vattenbruk, naturteman och konsekvensbedömning samt havsplanens karaktär och roll i förhållande till annan områdesanvändning. Avsikten är att här kortfattat svara på dessa frågor ur ett internationellt perspektiv. Frågorna behandlas utförligare i avsnitt 4, där den nationella responsen tas upp.

I frågor gällande verksamheter nära gränsen, såsom energiområdenas potential eller linjära verksamheter (sjöfartsområden, rörledningar, kablar etc.) sågs ett möjligt behov av diskussioner för samordning och minimering av konflikter. Det är ett bra och välkommet förslag. Finland samarbetar gärna för att samordna havsplanerna. Innan de nu föreslagna energiområdenas potential realiserats behövs under alla omständigheter noggrannare planering inklusive konsekvensbedömningar. Finlands havsplan visar endast de rörledningar och kablar som finns nu. Finland anser det viktigt att vid planering av elöverföringsnät samarbeta med grannländerna och även mer internationellt inom havsplaneringen. Östersjöländerna fortsätter att utveckla sina havsplaner så att de blir mer sammanhängande, vilket bl.a. inkluderar linjära förbindelser mellan länderna. Detta underlättar samordningen av havsplanerna i fortsättningen och vid översynen av planerna inom några år.

Sverige påpekar att Finlands plan inte anger potentiella områden för fiske i områden där svenska fiskare fiskar. I dessa områden anges dock inte heller potential för branscher som konkurrerar med fisket.

Vad gäller vattenbruk konstaterar Sverige att vattenbruket inte får äventyra målet om god status i marin miljö eller havsekosystemen. Havsplanen strävar efter en samordning av målen för blå tillväxt och god status i marin miljö. I planeringslösningen för det potentiella vattenbruksområdet framhålls vikten av att utreda vilka områden som är mest lämpade för utveckling av vattenbruket med hänsyn till havsmiljöns tillstånd och naturvärdena. Responsen om vattenbruket har föranlett justeringar i havsplanen, vilka beskrivs närmare i avsnitt 4.

Något som efterlystes var att ta med de nuvarande naturskydds- och Natura 2000-områdena etc. för helhetsbildens skull. Havsplanen anger främst potentiella nya områden för olika verksamheter. Nuvarande

skyddsområden etc. finns med i bakgrundsmaterialet, däribland Kvarkens världsarvsområde. I Sveriges utlåtande framhölls att man bör trygga fiskbeståndens ekologiska förutsättningar över hela Östersjön och stärka samarbetet kring småskaligt fiske. Finlands havsplan anger också ekologiskt betydelsefulla undervattensområden, EMMA. De ses som potentiella för att trygga ekologisk mångfald samt lekområden och vandringsvägar för fiskar.

Sverige fäste även uppmärksamhet på havsplanens konsekvensbedömning. Havsplaneringsdirektivet har införlivats i nationell lagstiftning på så sätt att havsplanerna inte sätter villkoren för genomförandet av projekt. Därför ingår planerna inte i tillämpningsområdet för SEA-direktivet och SEA-protokollet. Av detta skäl tillämpas förfarandet för miljökonsekvensbedömning och internationellt samråd enligt FN-direktivet och FN-protokollet inte på Finlands havsplaner.

Finsk miljölagstiftning innehåller dock krav på annan typ av miljökonsekvensbedömning som överensstämmer med SEA-direktivet och SEA-protokollet. Kravet består av en allmän skyldighet att undersöka miljökonsekvenserna av planer och program som inte ingår i tillämpningsområdet för protokollet (artikel 4)/direktivet (artikel 3) men kan antas ha betydande miljökonsekvenser. Det är alltså en generell skyldighet utan specifikationer. Miljökonsekvenserna av Finlands havsplaner har bedömts i enlighet med detta. Bedömningen är schematisk, vilket följer av havsplanens översiktlighet och strategiska karaktär. Bedömningsrapporten återfinns i den digitala havsplanen.

Havsplanens karaktär och roll i förhållande till det finländska systemet för planering av områdesanvändningen och annan planering beskrivs närmare i den digitala planens havsplaneringsavsnitt.

Finland ser mycket positivt på Sveriges förslag att gå vidare och utveckla havsplaneringssamarbetet och dialogen mellan grannländerna i utvecklingen av havsområdet. De svenska förslagen om kunskapsutbyte och samarbete kring data och metoder liksom samarbete i konkreta planerings- och projektutvecklingsfrågor är välkomna förslag.

4. Hur utlåtanden och allmän respons har beaktats

4.1. Havspanens karaktär och syfte

Utkastet till havspan fanns bara digitalt, men utkastet till plankarta, zoner och beteckningar i planutkastet, rapporten Konsekvensbedömning av havsområdesplanerna samt flera bakgrundsrapporter var också tillgängliga som pdf-filer för utskrift. Det digitala utkastet till planen bestod av fem delar, och hörandet rörde delarna 3–5.

- 1) Havspanering; där det beskrivs utgångspunkter som lagstiftning och styrning, hur ekosystemansatsen tillämpas, begrepp som använts och planprocessen. Denna del var inte tillgänglig i utkastskedet men slutfördes i samband med att förslaget till plan färdigställdes.
- 2) Scenarier; möjliga och alternativa framtidsbilder för havsområdena fram till år 2050.
- 3) Visioner; Visionen för hållbar användning av havsområden 2050 och branschspecifika visioner och vägkartor 2030.
- 4) Planutkast; beskrivning av planeringsområdet, regional utvecklingsbild, planeringslösningar, planutkast på en karta med kort som beskriver beteckningar och zoner, samt bedömning av konsekvenser.
- 5) Konsekvensbedömning; Bedömning av konsekvenser för maritima branscher både inom hela havsområdet och planeringsområdesvis.

Den digitala planen fick på det stora hela ett positivt mottagande och mycket beröm för sitt åskådliga grepp. Det digitala utförandet har också gjort det möjligt att åskådliggöra länkar mellan olika delar och de i många fall komplexa kopplingarna mellan olika omständigheter. Motsvarande kritik inkom för att planen, på grund av sitt digra innehåll och sina många sökvägar, var svår att sätta sig in i.

Utlåtandena och den allmänna responsen innehöll flera resonemang och önskemål om preciseringar när det gäller planens karaktär och syfte. Den slutliga versionen av *Finlands havspan 2030* rätar ut uppkomna missuppfattningar och förtydligar havspanens karaktär och syfte i de skriftliga och kartbaserade avsnitten.

Havspanens karaktär beskrivs i [planförslags Inledning](#):

Havspanen är ett strategiskt utvecklingsdokument och åskådliggörs på en karta. Kartbeteckningarna beskriver havsområdenas värden och framtida potentialer för befintliga och möjliga nya verksamheter och deras alternativa placering inom Finlands samtliga havsområden. Planen har ingen rättslig verkan, men en bedömning av dess indirekta konsekvenser och effekt ingår i planeringsprocessen.

Havspanen är ett nytt områdesplaneringsverktyg men ingår inte i systemet för planering av områdesanvändningen eller i planhierarkin. Havspanen har inte någon rättslig eller bindande verkan i tillstånds- eller andra förfaranden som avses i annan lagstiftning.

I havspaneringen granskas havet ur ett helhetsperspektiv. Huvudfokus ligger på att samla och dela kunskap och föra en dialog med intressenterna. Planens effekt bygger på ökad kunskap om havsområdet och på samarbete mellan olika myndigheter och aktörer samt deras engagemang för att beakta planerna i sin verksamhet. Havspanen får genomslag genom kopplingen till politiska linjedragningar och strategier på

nationell, regional och sektorsspecifik nivå samt genom att den stöder landskapsprogrammen och genomförandet av dem, liksom genom att den främjar de mål som ställts upp i landskapsplaneringen, olika projekt för områdesutveckling, naturresursplaner och övriga planer för skötsel och användning av havsområden.

Havsplanen kan endast ha indirekta styreffekter och för att bedöma konsekvenserna måste då framförallt kedjeffekter granskas. Dessa indirekta konsekvenser samt kedjorna beskrivs i den digitala planens avsnitt om [Konsekvensbedömning](#) samt efter färdigställandet av planen i avsnittet [Havsplanering](#) och i en rapport om [havsplaneringens monitorerings- och evalueringsmodell](#).

Då havsplanen utarbetas och godkänns sker det ingen sådan Naturbedömning som avses i 65.1 § i naturvårdslagen. Havsplanen har identifierat potentialer för nya och befintliga verksamheter, och ifall dessa realiserar kan det påverka naturvärden för vilka området en gång införlivats i Natura 2000-nätverket. Dessa bedömningar ska ske först i samband med projekt och planer som betydligt försämrar de naturvärden för vars skydd Natura 2000-området inrättats, alltså t.ex. vid planläggnings- och tillståndsförfarandena. Gällande behovet av Naturbedömning kan man även ta del av ett sakkunnigutlåtande som finns i slutet av rapporten [Konsekvensbedömning av havsplanen](#).

Det är viktigt att notera att Finlands havsplan 2030 inte har företräde över gällande reglering eller tillståndspraxis för sektorerna. Ny användning av havsområdet kräver alltid mer detaljerad planering och konsekvensbedömning. De marina sektorernas internationella och nationella omvärld beskrivs i avsnittet [Havsplanering](#) på webbplatsen för Finlands havsplan 2030. Sektorernas utvecklingsbilder och reglering beskrivs också i materialet från en nationell workshop som genomfördes under visionsarbetet. Alla kan ta del av materialet via den digitala planen.

De tre planeringsområdena har samarbetat i beredningen av Finlands havsplan. I markanvändnings- och bygglagen (67 a §) konstateras att planeringen ska ta hänsyn till havsområdets särdrag. Varje havsområde har sin särart, vilket skapar olika villkor och möjligheter för mänsklig verksamhet. **Planeringsområdenas särdrag – de centrala naturgeografiska och kulturhistoriska dragen – samt dagens planeringsläge och användning av havsområdet har påverkat planeringslösningarna för de olika branscherna i planeringsområdet.** Dessa utgångspunkter beskrivs i särdragsutredningarna ([Finska viken](#), [Skärgårdshavet och södra Bottenhavet](#), [Norra Bottenhavet](#), [Kvarken och Bottenviken](#)) och i *planavsnittets* lägesbilder ([Finska viken](#), [Skärgårdshavet och södra Bottenhavet](#), [Norra Bottenhavet](#), [Kvarken och Bottenviken](#)).

Havsplanens karaktär och syfte har preciserats genom att följande förklaringar lagts till i [planförslags inledning](#):

- Havsplanen har beretts i tre delar. Planeringslösningarna har utarbetats genom ett samarbete som omfattat hela kusten, och i brett samråd med intressenter, med beaktande av regionala särdrag.
- I havsplanen identifieras på ett jämligt sätt behoven avseende den marina miljöns och de maritima aktörernas välfärd, utan att ta ställning till deras prioritetsordning. De branscher som granskas har olika samhällsliga och sociala värden, som värnas genom planen.
- Planeringslösningarna bygger på bästa tillgängliga information, såsom utredningar, modelleringar, expertbedömningar och regionala särdrag.

Enligt markanvändnings- och bygglagen (67 a §) ska planeringen ta hänsyn till **växelverkan mellan land och hav**. I utkastfasen kunde man ta del av resonemangen via visionsavsnittets [branschspecifika vägkartor](#) och

kartutkastets [beteckningskort](#). Nu synliggörs detta ännu mer genom *havsplaneringsavsnittets stycke om samspelet mellan land och hav* och rapporten om [tillämpning av ekosystemansatsen vid utarbetandet av havsplaner](#).

Havsplanens planeringsområde utgår från strandlinjen, men skyldigheten att beakta samspelet mellan land och hav i havsplaneringen har inneburit att granskningen även omfattat verksamheter på fastlandet och hur de kan påverkas av havsplaneringen. Plankartan visar hur den ekologiska förbindelsen når inlandet via markeringar av vattendrag med viktiga lekområden för vandringsfisk. Beteckningar för hamnar, sjöfartsindustri och funktionella förbindelser berör även fastlandet på grund av verksamhetens karaktär.

4.2 Plankarta och kortbibliotek med beteckningar

Utlåtandena och den allmänna responsen innehöll flera resonemang och önskemål om preciseringar av plankartans och kortbibliotekets karaktär och syfte. När planen färdigställdes preciserades framförallt motiveringen till plankartans beteckningar samt vikten av bakgrundsmaterialet och dess förhållande till planen.

Plankartans fält- och linjesymboler beskriver havsområdenas värden och de nuvarande och eventuella nya verksamheternas framtidspotential och alternativa placering. Planen blickar framåt. Kartskalan 1:750 000 sätter vissa gränser för presentationssättet. Vad gäller plankartan betonas att beteckningarna inte är områdesreserveringar och ska inte tolkas på det sättet.

Plankartan tar inte ställning till platsen för de nuvarande verksamheterna i havsområdet. Administrativa områden, såsom inrättade skyddsområden eller försvarsmaktens skydds-, begränsnings- och faroområden, har beaktats i planeringslösningarna och finns på bakgrundskartor som kan ses i samma kartbild som planen.

För att underlätta tolkningen av plankartan har användarinstruktionerna lyfts fram på en synlig plats i [planförslags inledning](#). I och med bakgrundsmaterialets förbättrade synlighet har plankartan nu en inforuta som beskriver vilka uppgifter karttjänsten erbjuder. Bakgrundsmaterialet nämns nu på beteckningskortet under rubriken Utgångspunkter och utredningar samt i planavsnittets planeringslösningar för varje planeringsområde.

Bakgrundsmaterialets tematiska innehåll beskrivs i uppställningen nedan. *Kursiv text* markerar bakgrundsmaterial som inkluderats i planen utifrån den mottagna responsen.

- Handelssjöfartens 1 och 2 klass farleder
- Fiskehamnar och viktiga ryssjefiskeplatser för grupp I-fiskare.
- *Nuvarande fiskodlingsanläggningar*
- Försvarsmaktens skydds-, begränsnings- och faroområden
- *Vindkraftsområden i gällande landskapsplaner samt havsbaserade vindkraftsprojekt*
- Fyrar, vrak, fornlämningar, Unescos världsarv, byggda miljöer av riksintresse, nationellt värdefulla landskapsområden (marina)
- Internationellt viktiga fågelområden (IBA), Finlands viktiga fågelområden (FINIBA) och skyddade områden, däribland Natura 2000-områden (SAC, SPA, SCI), enskilda naturskyddsområden, skyddsområden på statens mark och vildmarksområden

- *Båtfarleder*
- *Kommungränser*

För att garantera rätt tolkning av plankartan är det bra att studera [havsplanens beteckningskortssamling](#), som är en central del av plankartan och kan laddas ner via den digitala planen. Kortbeskrivningarna har preciserats utifrån responsen och det tematiska bakgrundsmaterialet framgår bättre. Korten anger följande för varje kartbeteckning:

- allmän förklaring
- beskrivning av beteckningen
- planeringsprincip
- planeringsområdenas särdrag och tyngdpunkter
- växelverkan mellan land och hav
- utgångspunkter och utredningar för visning av temat på kartan

Kortbiblioteket innehåller även förklaringar till zoner för att beskriva egenskaperna hos nedan angivna zoner i havsområdet och därav följande planeringsutmaningar och andra aspekter: 1) inre skärgården och inre kustvattnen, 2) yttre skärgården och yttre kustvattnen samt 3) öppna havet. För att underlätta granskningen av zonerna innehåller plankartans bakgrundsmaterial nu också "Markerade zoner inom havsplaneringen".

Alla kartbeteckningar i havsplanen utgår från följande principer, varav de två sista inkluderats för att tydliggöra havsplanens karaktär och syfte:

- Med beteckningarna anvisas schematiskt nuvarande betydande och framtida potentiella områden för behov i anknytning till användning av havsområdet. Placering av verksamheter i de potentiella områdena förutsätter mer detaljerad planering.
- Det är viktigt att i planering och utveckling av all verksamhet beakta syftet att nå god status i den marina miljön.
- Beteckningarna kan överlappa varandra.
- Beteckningarna utesluter inte verksamheter i andra områden.
- Områden som har betydelse och potential för branscher och för den marina naturen kan också finnas på andra ställen utöver de platser som identifierats i planen.
- Planen tar inte ställning till maritima verksamheters varande placering i kust- och havsområden.

4.3 Havsplanen samt havsmiljöns tillstånd och havsnaturen

Planeringslösningarna bidrar till att marin miljö används hållbart och att den är i ett gott tillstånd. Havsplaneringen stöder miljömålen i EU- och nationell lagstiftning samt internationella överenskommelser genom de metoder som är tillgängliga. En slutsats av utlåtandena och den allmänna responsen är att det vore bra att precisera och mer specifikt beskriva förhållandet mellan havsplanering och främjandet av god status i marin miljö.

Miljömålen i direktivet om en marin strategi, vattendirektivet samt habitat- och fågeldirektiven gäller havet. Strategidirektivets mål är god status i marin miljö. Med havsplanering och nationell områdesanvändningsplanering kan man indirekt påverka flera deskriptorer av god status i marin miljö. Några exempel är minskad biologisk mångfald, kommersiella fiskbestånd status, förändringar i havets näringsväv, förlust och störning av havsbotten, förändringar i havsbottens hydrografiska egenskaper,

kontroll av främmande arter, mängden ämnen i havsmiljön, mer havsskräp, mängden energi som tillförs havet och buller. Vad gäller havsmiljön innefattar beredningen en beskrivning av lägesbilden för havsmiljön och de identifierade länkarna i samspelet mellan branscherna och miljön har beaktats i planeringslösningarna med tillgängliga medel. Detta beskrivs närmare i rapporten om [tillämpning av ekosystemansatsen vid utarbetandet av havsplaner](#). I *visionsfasen* samlades material tillsammans med intressenterna, och resultaten av arbetet presenteras också i de havsrelaterade [branschernas väggkartor](#). Resultaten sammanfattas i [tabellen över synergier och konflikter](#) mellan havsmiljön/-naturen och aktörerna. De planeringsområdesspecifika lägesbilderna inkluderar en undersökning av ytvattens ekologiska status och deras status i förhållande till bästa uppnåeliga status för åren 2016–2022 (bedömning som färdigställdes 2013) och för åren 2022–2027 (färdigställdes 2020).

Direktivet om en marin strategi anger att ekosystemansatsen ska tillämpas i syfte att uppnå god status i den marina miljön. Havspaneringsdirektivet ställer också krav på tillämpning av ekosystemansatsen. Det övergripande målet är att ekosystemen används på deras egna villkor så att de bevaras. Havspaneringen har införlivat detta mål med tillgängliga medel, dvs. att havsmiljöns struktur, funktion och särdrag beaktas i planeringsprocessen och -lösningarna. I praktiken realiseras ekosystemansatsen så att man inom systemet för planering av områdesanvändningen tar hänsyn till dessa frågor på rätt planerings- eller planläggningsnivå då de blir aktuella.

Hur god status i marin miljö beaktas i havspaneringen beskrivs närmare i rapporten om [tillämpning av ekosystemansatsen vid utarbetandet av havsplaner](#).

I havspaneringsavsnittets stycke om [bevarande, skydd och förbättring av miljön och naturen](#) finns en utförlig beskrivning av program, strategier och lagstiftning på nationell och internationell nivå som berör havsområdenas naturvärden. Bilden kompletteras av [en temakarta över skyddsområden](#) med syftet att åskådliggöra nätverket för bevarande av naturvärdena. Alla dessa och olika samarbetsformer skapar förutsättningar att i havspaneringen bevara, skydda och förbättra miljön och naturen.

Plankartan visar EMMA-områden, som är baserade på det internationellt unika VELMU-materialet. Områdena har gjort det möjligt att analysera betydande undervattensnaturvärden i förhållande till mänsklig belastning på havet. Plankartans bakgrundsmaterial visar internationellt viktiga fågelområden (IBA), Finlands viktiga fågelområden (FINIBA) och skyddade områden, däribland Natura 2000-områden (SAC, SPA, SCI), enskilda naturskyddsområden, skyddsområden på statens mark och vildmarksområden. Därmed kan dessa värdefulla områden granskas tillsammans med planeringslösningarna.

Havsplanen kommer att ses över inom tio år. Östersjöländerna samarbetar kring havspaneringen och utreder bl.a. möjligheterna att beakta gränsöverskridande teman i de nationella havspanerna. Sådana är t.ex. territorialhavets ekologiska korridorer och klimatförändringarna.

4.4 Havspanen och blå tillväxtbranscher

Energi

I fråga om energiproduktion kom det in 22 utlåtanden och 24 allmänna responsvar. Några utlåtanden och responsvar tog också ställning till ledningar, kablar och rör liksom samspelet mellan land och hav utifrån energiproduktionsbehoven.

I den allmänna förklaringen på energibeteckningskortet nämns nu att lämpliga områden för havsbaserad vindkraft även finns utanför de potentiella områden som anvisats i havsplanen. I planeringsprinciperna nämns nu att vindkraftsutbyggnaden kan utlösa radarkompensationskrav samt vikten av att beakta naturvärden, såsom viktiga lekområden för fiskar, vid utbyggnaden.

Identifieringen av de mest potentiella platserna för vindkraft bygger i enlighet med havsplaneringsprinciperna på bästa tillgängliga kunskap, som i Finland är Zonation, en modellering utvecklad av Finlands miljöcentral. Förutom data från modelleringen utnyttjades expertis om havsmiljöns tillstånd och försvarets behov. De potentiella områden som identifieras på plankartan är 10–50 m djupa så att konsekvenserna för känsliga och grundare områden med högt naturvärde minimeras. För minimering av negativa landskapsmässiga konsekvenser tillämpades viewshed-metoden, som beaktar 200 m höga vindkraftverk. Närmare beskrivningar av modelleringen och därav följande planeringslösningar för respektive planeringsområde finns i avsnitten 4.6.1, 4.6.2 och 4.6.3. Rättelser och kompletteringar som gäller branscher tas upp i avsnitten 4.7 (visioner och vägkartor) och 4.8 (konsekvensbedömning).

Havsplanen tar inte ställning till befintliga havsbaserade vindkraftverk eller till planer och planläggning. Vindkraftsområden i gällande landskapsplaner samt havsbaserade vindkraftsprojekt ingår nu i plankartans bakgrundsmaterial för att underlätta en granskning av dem i förhållande till de potentiella vindkraftsområden som identifierats i havsplanen samt annan mänsklig belastning på havet.

Utveckling av stamnätet och radiala förbindelser till kopplingspunkter på land tas upp i den andra havsplaneringsrundan. Det är bra att planera elöverföringsnäten i samarbete med Sverige och Estland.

Planeringsområdenas särdrag – de centrala naturgeografiska och kulturhistoriska dragen – samt dagens planeringsläge och användning av havsområdet har påverkat planeringslösningarna för branschen. Planeringsområdenas skillnader beskrivs kortfattat i [beteckningskortet](#) men också i planeringslösningarna ([Finska viken](#), [Skärgårdshavet och södra Bottenhavet](#), [Norra Bottenhavet](#), [Kvarken och Bottenviken](#)).

Finlands havsplan 2030 har inte företrädare över gällande reglering eller tillståndspraxis i sektorerna. Ny användning av havsområdet kräver alltid mer detaljerad planering och konsekvensbedömning. Branschens strategiska mål internationellt och nationellt samt regleringen synliggörs i avsnittet *Havsplanering*, [Energi](#).

Sjötrafik

Det kom in 12 utlåtanden och några allmänna responsvar om sjötrafiken.

Rättelser och kompletteringar som gäller branscher tas upp i avsnitten 4.7 (visioner och vägkartor) och 4.8 (konsekvensbedömning).

I den andra havsplaneringsrundan kommer årstidsaspekterna att tas upp – sjötrafikens behov under perioden med is skiljer sig från den isfria perioden. Behovet av hastighetsbegränsningar i ekologiskt känsliga områden samt undervattensbuller i sjötrafiken kommer att behandlas mer ingående.

Planeringsområdenas särdrag – de centrala naturgeografiska och kulturhistoriska dragen – samt dagens planeringsläge och användning av havsområdet har påverkat planeringslösningarna för branschen. Planeringsområdenas skillnader beskrivs kortfattat i [beteckningskortet](#) men också i planeringslösningarna ([Finska viken](#), [Skärgårdshavet och södra Bottenhavet](#), [Norra Bottenhavet](#), [Kvarken och Bottenviken](#)).

Finlands havsplan 2030 har inte företrädare över gällande reglering eller tillståndspraxis i sektorerna. Ny användning av havsområdet kräver alltid mer detaljerad planering och konsekvensbedömning. Branschens

strategiska mål internationellt och nationellt samt regleringen synliggörs i avsnittet *Havsplanering, Sjötrafik*.

Hamnar, funktionella förbindelser, sjöfartsindustri och specialområden

Det kom in 16 utlåtanden och några allmänna responsvar om hamnarna. Dessutom togs det ställning till sjöfartsindustrin i sex utlåtanden och till funktionella förbindelser och specialområden i några utlåtanden. Utlåtandena lyfte fram samspelet mellan land och hav.

Följande ändringar gjordes på basis av utlåtandena:

- "Internationellt betydande hamn (TEN-T)" ändrades till "TEN-T-hamn"
- "Internationell funktionell förbindelse (TEN-T)" ändrades till "TEN-T-funktionell förbindelse".

På beteckningskortet infogades texten "Beteckningen inkluderar även de industrianläggningar som använder hamnen".

Förstudien om *hållbara alternativ för deponering av muddermassor* (på finska) har synliggjorts mer i de skriftliga och kartbaserade planavsnitten. Den behandlar identifieringen av lämpligare havsdeponeringsplatser för framtida muddringsbehov i hamnar och 1 klass farleder.

Rättelser och kompletteringar som gäller branscher tas upp i avsnitten 4.7 (visioner och vägkartor) och 4.8 (konsekvensbedömning).

Planeringsområdenas särdrag – de centrala naturgeografiska och kulturhistoriska dragen – samt dagens planeringsläge och användning av havsområdet har påverkat planeringslösningarna för branschen. Planeringsområdenas skillnader beskrivs kortfattat i *beteckningskortet* men också i planeringslösningarna (*Finska viken, Skärgårdshavet och södra Bottenhavet, Norra Bottenhavet, Kvarken och Bottenviken*).

Finlands havsplan 2030 har inte företrädare över gällande reglering eller tillståndspraxis i sektorerna. Ny användning av havsområdet kräver alltid mer detaljerad planering och konsekvensbedömning. Branschens strategiska mål internationellt och nationellt samt regleringen synliggörs i avsnittet *Havsplanering, Sjötrafik* och *Sjöfartsindustri*.

Fiske

Det kom in 19 utlåtanden och sju allmänna responsvar om fisket. Några utlåtanden och responsvar tog också ställning till fiskehamnar liksom samspelet mellan land och hav, framförallt med avseende på den infrastruktur som behövs. Responsen lyfte också fram fiskets betydelse som en del av kulturarvet och en livskraftig skärgård.

Havsplanen strävar efter att stödja fisket som en livskraftig näring i framtiden. Det har dock identifierats utmaningar i denna strävan främst till följd av begränsningar i planeringsprocessen och plankartan när det gäller identifiering av potentiella fiskeplatser.

Plankartans nätfiskezoner för grupp I-fiskare finns kvar men helhetsbilden av trålfisket har preciserats så att det parallellt med AIS-data från 2016 nu finns ICES-data om fiskeintensitet (VMS) från 2012.

Fiskehamnar och ryssjeplatser för grupp I-fiskare framgår nu bättre av bakgrundsmaterialet genom synligare kartläsningsinstruktioner.

Rättelser och kompletteringar som gäller branscher tas upp i avsnitten 4.7 (visioner och vägkartor) och 4.8 (konsekvensbedömning).

I den andra havsplaneringsrundan skapas fungerande förbindelser med fiskeriområdena och utifrån de möjligheter och behov som finns kommer behandlingen av fisket i havsplanen att harmoniseras så att den stöder fiskeriområdenas planer för nyttjande och vård.

Planeringsområdenas särdrag – de centrala naturgeografiska och kulturhistoriska dragen – samt dagens planeringsläge och användning av havsområdet har påverkat planeringslösningarna för branschen. Planeringsområdenas skillnader beskrivs kortfattat i [beteckningskortet](#) men också i planeringslösningarna ([Finska viken](#), [Skärgårdshavet och södra Bottenhavet](#), [Norra Bottenhavet](#), [Kvarken och Bottenviken](#)).

Finlands havsplan 2030 har inte företrädare över gällande reglering eller tillståndspraxis i sektorerna. Ny användning av havsområdet kräver alltid mer detaljerad planering och konsekvensbedömning. Branschens strategiska mål internationellt och nationellt samt regleringen synliggörs i avsnittet *Havsplanering*, [Fiske](#).

Vattenbruk

Det kom in 27 utlåtanden och 18 allmänna responssvar om vattenbruket, dvs. fiskodling. Som havsrelaterad bransch tilldrog sig fiskodling många yttranden och åsikter både för och mot verksamheten.

I den allmänna förklaringen på beteckningskortet nämns nu att lämpliga områden för fiskodling även finns utanför de potentiella områden som anvisats i havsplanen. I planeringsprinciperna nämns nu att vatten- och havsförvaltningsmålen kan begränsa utnyttjandet av potentiella fiskodlingsområden.

Identifieringen av de mest potentiella platserna för framtida fiskodling bygger i enlighet med havsplaneringsprinciperna på bästa tillgängliga kunskap, som i Finland är FINFARMGIS, en modellering utvecklad av Naturresursinstitutet. Förutom data från modelleringen utnyttjades sakkunskap om såväl havsmiljöns tillstånd som fiskodlingsaktörerna i planeringsområdet. Närmare beskrivningar av modelleringen och därav följande planeringslösningar för respektive planeringsområde finns i avsnitten 4.6.1, 4.6.2 och 4.6.3.

Rättelser och kompletteringar som gäller branscher tas upp i avsnitten 4.7 (visioner och vägkartor) och 4.8 (konsekvensbedömning).

Havsplanen tar inte ställning till befintliga fiskodlingsanläggningar, planer, planläggning eller utvecklingsprojekt. Branschen växer och teknikutvecklingen stärker dess framtidsutsikter. Befintliga fiskodlingsanläggningar finns nu i plankartans bakgrundsmaterial för att underlätta en granskning av dem i förhållande till de potentiella fiskodlingsområden som identifierats i havsplanen samt annan mänsklig belastning på havet.

Planeringsområdenas särdrag – de centrala naturgeografiska och kulturhistoriska dragen – samt dagens planeringsläge och användning av havsområdet har påverkat planeringslösningarna för branschen. Planeringsområdenas skillnader beskrivs kortfattat i [beteckningskortet](#) men också i planeringslösningarna ([Finska viken](#), [Skärgårdshavet och södra Bottenhavet](#), [Norra Bottenhavet](#), [Kvarken och Bottenviken](#)).

Finlands havsplan 2030 har inte företrädare över gällande reglering eller tillståndspraxis i sektorerna. Ny användning av havsområdet kräver alltid mer detaljerad planering och konsekvensbedömning. Branschens strategiska mål internationellt och nationellt samt regleringen synliggörs i avsnittet *Havsplanering*, [Vattenbruk](#).

Skärgård

Det kom in sju utlåtanden och några allmänna responsvar om skärgården. Här avsåg ändrings- och kompletteringsförslagen ofta kulturarvet samt turism och rekreation och turism- och rekreationsförbindelsen.

För att visa betydelsen av skärgårdens livskraft och av stödet för livskraften i havsplaneringsprocessen har texten på beteckningskortet preciserats vid färdigställandet av havsplanen, och det har också skett en granskning av skärgårdsområdena utifrån YKR-data. Rapporten om [zoner inom havsplaneringen, skärgårdsbeteckningsområden och YKR-data](#) (på finska) tar upp fast bebyggelse, fritidsbebyggelse, arbetskraft och arbetstillfällen. Granskningen kan utnyttjas framförallt i mer detaljerat områdesutvecklingsarbete.

Småbåtshamnar och färjelägen samt förbindelsefartygens rutter och hamnar passar inte in i havsplanens presentationssätt och skala, men båtfarleder finns nu med för granskning i plankartans bakgrundsmaterial.

I den andra havsplaneringsrundan är det viktigt att på ett bättre sätt beakta invånare och fritidsboende i skärgården samt deras relevanta logistik- och infrastrukturbehov för att garantera bra livskvalitet. Kommunikationen kommer också att utvecklas.

Planeringsområdenas särdrag – de centrala naturgeografiska och kulturhistoriska dragen – samt dagens planeringsläge och användning av havsområdet har påverkat planeringslösningarna för branschen. Planeringsområdenas skillnader beskrivs kortfattat i [beteckningskortet](#) men också i planeringslösningarna ([Finska viken](#), [Skärgårdshavet och södra Bottenhavet](#), [Norra Bottenhavet](#), [Kvarken och Bottenviken](#)).

Turism och rekreation

Det kom in 16 utlåtanden och sex allmänna responsvar om turism och rekreation. Några utlåtanden och responsvar tog också ställning till turism- och rekreationsförbindelser liksom samspelet mellan land och hav. Kommentarererna om turism och rekreation tog dessutom ofta upp skärgården och kulturarvet.

Kartbilden i plandelens planeringslösningar har kompletterats med havsområdets nationallandskap. Sedan tidigare fanns Unescos världsarv, nationalstadsparker och maritima nationalstadsparker med där.

I planeringsprinciperna på beteckningskortet för turism och rekreation nämns nu att försvarets behov kan begränsa utnyttjandet av identifierade turism- och rekreationsområden.

Småbåtshamnar och färjelägen samt förbindelsefartygens rutter och hamnar passar inte in i havsplanens presentationssätt och skala, men båtfarleder finns nu med för granskning i plankartans bakgrundsmaterial. Planeringsområdenas planeringslösningar har tillförts en [webmap om bebyggda och obebyggda stränder](#).

Rekreation i form av jakt, som blev något osynlig i planutkastet, och framförallt dess roll i kontrollen av skärgårdens och kustens populationer av främmande rovdjur (mårdhund och mink) synliggörs bättre som en del av insatserna för god status i marin miljö. Å andra sidan framhålls också vilken roll statens allmänna vattenområden spelar för att möjliggöra jakt och fritidsfiske för skärgårds- och kustbefolkningens del samt jakt- och fiskeintresserade från inlandet.

Rättelser och kompletteringar som gäller branscher tas upp i avsnitten 4.7 (visioner och vägkartor) och 4.8 (konsekvensbedömning).

I den andra havsplaneringsrundan är det viktigt att på ett bättre sätt beakta lokala invånare och fritidsboende samt betydelsefulla platser för dem i kust- och havsområdena. Kommunikationen kommer också att utvecklas.

Planeringsområdenas särdrag – de centrala naturgeografiska och kulturhistoriska dragen – samt dagens planeringsläge och användning av havsområdet har påverkat planeringslösningarna för branschen. Planeringsområdenas skillnader beskrivs kortfattat i [beteckningskortet](#) men också i planeringslösningarna ([Finska viken](#), [Skärgårdshavet och södra Bottenhavet](#), [Norra Bottenhavet](#), [Kvarken och Bottenviken](#)).

Finlands havsplan 2030 har inte företrädare över gällande reglering eller tillståndspraxis i sektorerna. Ny användning av havsområdet kräver alltid mer detaljerad planering och konsekvensbedömning. Branschens strategiska mål internationellt och nationellt samt regleringen synliggörs i avsnittet [Havsplanering, Turism och rekreation](#).

Kulturarv

Det kom nio utlåtanden och några allmänna responssvar om kulturarvet. Här tog kommentarerna ofta upp turism och rekreation samt skärgård och fiske. Responserna om kulturarvet var mycket detaljerad till följd av temats karaktär.

Kulturvärdenas sensitivitet framhålls nu i planeringsprinciperna på beteckningskortet. Specifika, utifrån responserna reviderade planeringslösningar för respektive planeringsområde beskrivs närmare i avsnitten 4.6.1, 4.6.2 och 4.6.3.

Rättelser och kompletteringar som gäller branscher tas upp i avsnitten 4.7 (visioner och vägkartor) och 4.8 (konsekvensbedömning).

I den andra havsplaneringsrundan kommer regionalt ansvariga museer att bli tätt involverade i planeringsprocessen.

Planeringsområdenas särdrag – de centrala naturgeografiska och kulturhistoriska dragen – samt dagens planeringsläge och användning av havsområdet har påverkat planeringslösningarna för branschen. Planeringsområdenas skillnader beskrivs kortfattat på [beteckningskortet](#) men också i planeringslösningarna ([Finska viken](#), [Skärgårdshavet och södra Bottenhavet](#), [Norra Bottenhavet](#), [Kvarken och Bottenviken](#)).

Finlands havsplan 2030 har inte företrädare över gällande reglering eller tillståndspraxis för sektorerna. Ny användning av havsområdet kräver alltid mer detaljerad planering och konsekvensbedömning. Branschens strategiska mål internationellt och nationellt samt regleringen synliggörs i avsnittet [Havsplanering, Kulturarv](#).

Utvinningsbranschen

Det kom in några utlåtanden och allmänna responssvar om utvinningsbranschen. Utvinningsområden anges inte på plankartan. Temat blir aktuellt för resonemang och eventuell anvisning på plankartan i den andra planeringsrundan.

I planeringslösningarna nämns nu att potentiella utvinningsområden bör förläggas till djupa områden som saknar betydelse för mångfalden.

Planeringsområdenas särdrag – de centrala naturgeografiska och kulturhistoriska dragen – samt dagens planeringsläge och användning av havsområdet har påverkat planeringslösningarna för branschen.

Planeringsområdenas skillnader beskrivs kortfattat på *beteckningskorten* men också i planeringslösningarna ([Finska viken](#), [Skärqårdshavet och södra Bottenhavet](#), [Norra Bottenhavet](#), [Kvarken och Bottenviken](#)).

Finlands havsplan 2030 har inte företrädare över gällande reglering eller tillståndspraxis för sektorerna. Ny användning av havsområdet kräver alltid mer detaljerad planering och konsekvensbedömning. Branschens strategiska mål internationellt och nationellt samt regleringen synliggörs i avsnittet *Havsplanering, Utvinningsbranschen*.

Blå bioteknik

Det kom in några utlåtanden och allmänna responssvar om blå bioteknik. Temat har en koppling till utlåtanden och respons om sjöfartsindustrin och fiskenäringens sidoströmmar. Områden för blå bioteknik anges inte på plankartan. Temat blir aktuellt för resonemang och eventuell anvisning på plankartan i den andra planeringsrundan.

Planeringsområdenas särdrag – de centrala naturgeografiska och kulturhistoriska dragen – samt dagens planeringsläge och användning av havet har påverkat planeringslösningarna för branschen.

Planeringsområdenas skillnader beskrivs kortfattat på *beteckningskorten* men också i planeringslösningarna ([Finska viken](#), [Skärqårdshavet och södra Bottenhavet](#), [Norra Bottenhavet](#), [Kvarken och Bottenviken](#)).

Finlands havsplan 2030 har inte företrädare över gällande reglering eller tillståndspraxis för sektorerna. Ny användning av havsområdet kräver alltid mer detaljerad planering och konsekvensbedömning. Branschens strategiska mål internationellt och nationellt samt regleringen synliggörs i avsnittet *Havsplanering, blå bioteknik*.

4.5 Beaktande av försvaret

Till havsplaneringens uppgifter hör att beakta försvarets behov. En närmare beskrivning av hur försvaret samt den övergripande säkerheten har beaktats finns i havsplanens avsnitt om *Havsplanering*. Där beskrivs säkerhetsstrategin för samhället och den försvarspolitiska redogörelsen (551/2007), territorialövervakningslagen (755/2000), markanvändnings- och bygglagen (29.3.2019/467 67a §), lagen om Finlands ekonomiska zon (1058/2004), direktivet om en marin strategi i förhållande till försvaret, gränsbevakningslagen (578/2005) och sjöräddningslagen (1145/2001).

Försvarets behov beaktas på planeringskartan, i beskrivningar av kartbeteckningar och allmänna förklaringar i kortbiblioteket samt framförallt i beteckningarna för energi och turism och rekreation.

Skjut- och övningsområdet i Lochteå är nu ett specialområde på plankartan. Försvarsmaktens skyddsområden, begränsningsområden (R-område) och farliga områden (D-område) är nu med i planens bakgrundsmaterial och kan granskas tillsammans med plankartan. Försvarsmaktens områden påverkar områdesanvändningen både innanför och utanför det berörda området. Fasta konstruktioner kan inte anläggas i dessa områden utan att inkräkta på försvarets behov.

I konsekvensbedömningen sägs att havsplanen inte ändrar nuläget för försvaret och därigenom inte heller försvarets effekter på annan användning av haven.

4.6 Planeringslösningar

Responser innehöll förslag om preciseringar och ändringar gällande havsrelaterade teman och havsmiljön i alla tre planeringsområdena. Nedan beskrivs för varje planeringsområde hur responsen har beaktats.

4.6.1 Finska viken

Lägesbild

Lägesbildens sakfel om bl.a. rödalger har rättats. Lägesbilden har tillförts en miljöstatusdeskriptor för Finska viken. Vad gäller turism och rekreation har lägesbilden tillförts ett jaktturismsperspektiv. Fiskeavsnittet har kompletterats i fråga om fiskeriområdenas planer för nyttjande och vård. Dessutom har avsnittet om sjöfartsindustrin kompletterats.

Regional utvecklingsbild

I utvecklingsbilden nämns nu närproducerad mat och tryggheten av förutsättningarna för fiske.

Planeringslösningar

Havsmiljön och havsnaturen

Inga ändringar

Energi

Inga ändringar på plankartan.

Texten om energiplaneringslösningarna har preciserats i fråga om vilka begränsningar försvarsmaktens verksamhet sätter för vindkraftsproduktionen.

Havsplanens vindkraftslösning omfattar alla tre planeringsområdena och har tagits fram i ett brett samarbete med intressenterna. Slutresultatet av planen innebär att den bästa lösningen för att uppfylla havsplanens mål och ramvillkor är att vindkraftsutbyggnad i större skala först sker i Bottniska viken.

Trots att havsplanen i denna planeringsrunda inte identifierar potentiella områden för havsbaserad vindkraft i Finska viken utesluter det inte planering av sådan i området. Vindkraftsutbyggnad i Finska viken förutsätter dock att man hittar adekvata kompensationslösningar för försvaret, särskilt i radarfrågorna, samt att de miljörelaterade ramvillkoren uppfylls, t.ex. Naturaområdenas värden och lösning av frågan om flyttfågelrutter.

I planeringslösningstexten finns nu en skrivning om att beakta Finlands framtida behov av elöverföringskapacitet.

Sjötrafik

På beteckningskortet för sjöfarten finns nu ett perspektiv avseende risken för olje- och kemikalieolyckor.

Hamnar, funktionella förbindelser, sjöfartsindustri och specialområden

Hamnbeteckningen för Koverhar i Hangö har ändrats från "Hamn" till "TEN-T-hamn". Hamnen hör till Hangöhamnarna, som ingår i EU:s TEN-T-nätverk.

Planeringslösningstexten om sjötransporternas orientering har preciserats för hamnen Fredrikshamn-Kotka.

Beteckningen för den funktionella förbindelsen inom TEN-T-stomnätet Skandinavien-Medelhavet har ändrats så att den omfattar hela stomnätskorridoren med alla dess trafikslag. Ändringen är införd både på plankartan och i planeringslösningstexten.

Plankartan har tillförts en TEN-T-funktionell förbindelse från Helsingfors mot Centraleuropa. Lösningen beskrivs även i planeringslösningstexten.

Område för särskild samordning

Inga ändringar

Fiske

Inga ändringar

Dataunderlaget om trålfiske har kontrollerats. Utifrån tillgänglig information är det inte ändamålsenligt att föreslå trålfiskeområden i denna planeringsrunda.

Vattenbruk

Havsplanen tar inte ställning till befintliga fiskodlingsanläggningar, så de anläggningar i Lovisa som fanns med i utkastet till havsplan är nu borttagna från plankartan. Befintliga anläggningar visas i stället i bakgrundsmaterialet till havsplanen.

Skärgård

Inga ändringar

Turism och rekreation

Nationalstadsparkerna är nu mer integrerade i planeringslösningarna. Termen fiske- och naturism har ändrats till vildmarks- och naturturism. Planeringslösningstexten har preciserats i fråga om vildmarksturism.

Fredrikshamns turism- och rekreationszon har utvidgats till att omfatta Fredrikshamns historiska stadskärna. Turism- och rekreationszonen i Raseborgs skärgård har utvidgats till att omfatta Ingå skärgård. Ekenäs har fått en kulturmiljöbeteckning. Beskrivningen av objekt i turism- och rekreationszonerna har preciserats.

Kulturarv

Nationalstadsparkerna är nu mer integrerade i planeringslösningarna.

Två nya beteckningar har anvisats i Finska viken: Ekenäs i Raseborg och Barösund i Ingå (Barösunds farled). Beskrivningen av den beteckning som gäller sjöslaget i Svensksund har preciserats bl.a. i fråga om sjöfästningen. Ekenäs och Pojoviken har fått en ny kulturmiljöbeteckning. Kulturarvsbeteckningen för Jussarö har utvidgats till att omfatta kobbarna på sydsidan inklusive fyren och den historiska fartygsfällan. I huvudstadsregionen har kulturarvsbeteckningarna på kartan utvidgats till att omfatta bl.a. Pentala.

Viktiga områden med tanke på kulturarvet vid kusten beaktas i lägesbilden och planeringslösningarna. Flera av områdena finns i turism- och rekreationszoner.

Utvinningsbranschen

Inga ändringar

Blå bioteknik

Inga ändringar

4.6.2 Skärgårdshavet och södra Bottenhavet

Lägesbild

En beskrivning av tillståndet för populationerna av gråsälar och östersjövikare har inkluderats i avsnittet om statusen i den marina miljön. Det som tidigare nämndes om vindkraftsområden i landskapsplanen för Satakunta har tagits bort från energiavsnittet. De nya fiskeriområdenas roll och deras planer för nyttjande och vård nämns nu i stycket om fiske och vattenbruket.

Regional utvecklingsbild

Utvecklingsbilden har kompletterats med vikten av havsmiljöns goda tillstånd och undervattensnaturens mångfald, och tekniska lösningar som möjliggör detta lyfts fram.

Vattenbruket har identifierats som en viktig fiskerinäring vid sidan av fisket.

Livskraften och den turistiska attraktionskraften i områdets skärgårds- och kustnatur och kulturarv har betonats.

Planeringslösningar

Havsmiljön och havsnaturen

Planeringslösningstexten har kompletterats med vikten av att skydda havsnaturen.

Energi

Det potentiella vindkraftsområdet utanför Tahkoluoto i Björneborg har flyttats så att det börjar ungefär tio kilometer från kusten i enlighet med de tillämpade planeringsprinciperna i havsplaneringen. Av de potentiella vindkraftsområdena i den ekonomiska zonen i Bottenhavet är det västra borttaget (det som låg alldeles vid svenska gränsen), och området öster om sjöfartsområdet är mer schematiskt för att stämma bättre med havsplanens noggrannhet och planeringsnivå.

Sjötrafik

Små ändringar har gjorts i sjöfartsområdena så att de stämmer med Ålands sjöfartsområden.

Hamnar, funktionella förbindelser, sjöfartsindustri och specialområden

I beskrivningen av beteckningen för Nystads hamn nämns nu sjöfartsindustrin.

Termerna TEN-T-hamn, hamn och TEN-T-förbindelse har uppdaterats så att de är förenliga med beteckningskorten.

I beskrivningen av havsplanens beteckning för sjöfartsindustrin i området mellan Åbo och Nådendal har benämningen ändrats till marint industricentrum (Turun ja Naantalin meriteollisuuskeskittymä).

Fiske

Dataunderlaget om trålfiske har kontrollerats. Detta föranledde inte ändringar på plankartan.

Vattenbruk

Visningen av potentiella områden för vattenbruk i Satakunta och södra Bottenhavet har preciserats och planen innehåller nu de fem bästa områdena enligt FINFARMGIS-modellens värden. Bottenhavets nationalpark och naturskyddsområden var kriterier för uteslutning. Befintliga vattenbruksanläggningar har

inkluderats i plankartans bakgrundsmaterial. FINFARMGIS-modellen tar inte ställning till vinterförvarsområden eller baser på stranden, och de har inte behandlats i detta skede av havsplaneringen.

Tre vattenbruksområden har tagits bort från Egentliga Finlands område med anledning av EMMA-naturvärden och ett Naturaområde.

Skärgård

Texten har reviderats för att betona fast bosättning, livskraftig skärgårdskultur, mångsidigt näringsliv och tillgänglighet året runt.

Turism och rekreation

I texten nämns nu havsfågeljakt och det preciseras att kulturarvet är både materiellt och immateriellt.

I texten om turism- och rekreationsförbindelsen nämns nu Syväraumanlahti i Raumo bland de viktigaste småbåtshamnarna.

Kulturarv

Inga ändringar.

Utvinningsbranschen

Planen har inte beteckningar som gäller utvinningsbranschen.

Blå bioteknik

Inga ändringar

4.6.3 Norra Bottenhavet, Kvarken och Bottenviken

Lägesbild

I lägesbilden nämns nu en förökningsplats för havslevande harr.

Regional utvecklingsbild

Utvecklingsbilden har kompletterats i fråga om havsnaturen: I användningen av havsområdet främjas god status i marin miljö genom att miljöförändrande verksamhet styrs till områden där miljön och naturen har bäst motståndskraft. Informationen om undervattensnaturen och -kulturarvet har ökat. Framsteg har skett i bevarandet av mångfalden i den unika nordliga havsnaturen.

Planeringslösningar

Havsmiljön och havsnaturen

Ett viktigt lekområde för abborre finns nu med som en ekologisk förbindelse Toby å - Södra Stadsfjärden i södra delen av Vasa.

Energi

Texten om energiplaneringslösningarna har preciseras i fråga om vilka begränsningar försvarsmaktens verksamhet sätter för vindkraftsproduktionen.

Samordning av havsbaserad vindkraft och fiske är en fråga för detaljerad planering och tillståndsprövning.

Sjötrafik

Inga ändringar

Hamnar, funktionella förbindelser, sjöfartsindustri och specialområden

Beskrivningen på hamnbeteckningskortet preciserades med att beteckningen även inkluderar de industrianläggningar som använder hamnen.

Fiske

Trålfiskeområdena i Österbotten har ändrats något utifrån ICES-data om fiskeintensiteten (VMS).

Vattenbruk

Ett tidigare identifierat vattenbruksområde har utvidgats på Simosidan till området mellan öar ingående i ett Naturaområde, och i Larsmo har det befintliga vattenbruksområdet tillförts ett område.

Skärgård

Inga ändringar

Turism och rekreation

Inga ändringar

Kulturarv

I beskrivningen av Ulkokrunni och Valassaari nämns nu att det fanns ett fiskegrund innan fyren uppfördes.

Utvinningsbranschen

Inga ändringar

Blå bioteknik

Inga ändringar

4.7 Visionsarbetet

Under en period med interaktivt intressentsamarbete togs det fram en riksomfattande vision om hållbar användning 2050 samt områdesvisa utvecklingsbilder och branschspecifika visioner och vägkartor för 2030. Interaktionen förstärktes genom nationella och regionala tematräffar för olika branscher där man mötte 120 personer.

Intressenterna utformade en vision för den egna branschen 2030. Med anledning av utlåtandena ändrades

- Visionen om kulturarvet till "Man värnar om det maritima kulturarvet och kunskapen om det har ökat. Kulturarvet bidrar till att bevara och utveckla naturens mångfald och kustens livskraft."

Tabellen över branschspecifika synergier och konflikter visades inte korrekt på den digitala plattformen, så presentationssättet har nu ändrats. Vad gäller innehållet gjordes några kompletteringar/rättelser:

- Det tidigare konstaterandet om den maritima logistikens omfattande negativa konsekvenser mildrades till "kan ha omfattande negativa konsekvenser".
- I fisket inkluderades följande negativa påverkan: "Möjligt överfiske av laxfiskar, bifångst, ankring och spökgarn i vattnet påverkar havsnaturen negativt."
- I naturskydd- och vård samt turism och rekreation inkluderades som synergi att jakten har en positiv effekt på skärgårds- och kustbestånden av främmande rovdjur.
- En synergi tillfördes mellan fiske och turism och rekreation eftersom sälbestånden vårdas genom jakt.

Branschspecifika vägkartor beskriver branschen, vilka steg som behövs för att nå branschens vision och de framtida utvecklingsriktningarna. Förutom allmän textgranskning gjordes följande preciseringar:

- Beskrivningen av havsbaserad vindkraft nämner nu något om flytande fundament.
- Som centralt mål för fisket inkluderades "Livskraftig näring på lång sikt".
- Samarbetet mellan havsplaneringen och fiskeriområdena samt beaktandet av deras planer för nyttjande och vård betonas.
- Konflikten mellan fisket och skarvpopulationen lyfts fram.
- Svartmunnad smörbult och främmande rovdjur har inkluderats bland främmande arter (invasiva).
- I vägkartan för naturskydd och -vård har följande tagits bort under områdesplanering och infrastruktur: "Man utsträcker planläggningen till att omfatta jord- och skogsbruksområden på samma sätt som tätortsområden".
- De centrala målen för rekreation har kompletteras med att "fritidsfiske och jakt bevaras som betydelsefull finländsk naturaktivitet även i ett urbaniserat samhälle".
- I beskrivningen av turism och rekreation nämns nu vildmarksturism vid sidan av naturturism.

Kompletteringen av de regionala utvecklingsbilderna beskrivs i utredningar om respektive planeringsområde i avsnitten 4.6.1, 4.6.2 och 4.6.3.

4.8 Konsekvensbedömning

I dokumentet [Konsekvensbedömning av havsområdesplaner](#) granskas den strategiska havsplanens indirekta konsekvenser och effekt. Havsplanen är en plan som avses i 3 § i SOVA-lagen (200/2005), enligt vilken en myndighet som ansvarar för en plan eller ett program ska se till att miljökonsekvenserna av planen eller programmet utreds och bedöms i tillräcklig utsträckning under beredningen, om genomförandet av planen eller programmet kan ha betydande miljökonsekvenser.

Då havsplanen utarbetas och godkänns sker det ingen sådan **Naturabedömning** som avses i 65.1 § i naturvårdslagen. Havsplanen har identifierat potentialer för nya och befintliga verksamheter, och ifall dessa realiserar kan det påverka naturvärden för vilka området en gång införlivats i Natura 2000-nätverket. Dessa bedömningar ska ske först i samband med projekt och planer som betydligt försämrar de naturvärden för vars skydd Natura 2000-området inrättats, alltså t.ex. vid planläggnings- och tillståndsförfarandena. Gällande behovet av Naturabedömning kan man även ta del av ett sakkunnigutlåtande som finns i slutet av rapporten *Konsekvensbedömning av havsområdesplanerna*.

Havsplaneringen strävar efter att vara i linje med andra Östersjörelaterade program, strategier och sektorsspecifik planering. Målsättningen är dock motsägelsefull, dels ska havsmiljöns goda tillstånd främjas, dels den blå tillväxten. Denna konflikt kan inte lösas av havsplaneringen utan dess uppgift är att belysa och jämkna dessa verksamheter och konflikter så att den blå tillväxten blir hållbar.

Havsplaneringen hör inte till det planeringssystem för områdesanvändningen som avses i markanvändnings- och bygglagen, och havsplanen är inte högre upp i hierarkin än andra planeringsinstrument. Därmed kan havsplanen inte heller vara bindande för planläggningen eller tillståndsprövningen av projekt enligt sektorslagarna.

Havsplanen har dock indirekta styreffekter; som områdesplaneringsverktyg stöder den landskapens planläggning och regionutveckling genom att producera kunskap om möjligheterna och ramvillkoren för de havsrelaterade branscherna och havsmiljön. Den samlade effekten syns på längre sikt.

Konsekvensbedömningarna har beaktat ekologiska, ekonomiska, sociala och kulturella aspekter samt förändringens riktning – positiv eller negativ – och hur betydande konsekvensen är. I egenskap av strategiskt utvecklingsdokument kan havsplanen bara ha indirekta konsekvenser. Branschspecifika konsekvenser har granskats så att planens centrala innehåll – visionen, vägkartorna och planeringslösningarna – pejlats mot möjliga implementeringsprocesser och -effekter.

Konsekvensbedömningen omfattar havsplanernas betydande indirekta konsekvenser inom de branscher som ska beaktas i havsplaneringen. Utgångspunkten har varit att den förändring som genomförandet av havsplanen medför jämförs med ett nolläge där ingen plan finns. Granskningen har skett per planeringsområde.

I utlåtandena och den allmänna responsen föreslogs kompletteringar av den gjorda konsekvensbedömningen. Vid färdigställandet av havsplanen preciserades konsekvensbedömningen i förhållande till nationella strategiska planer. I fråga om blå bioteknik, utvinningsbranschen och försvaret identifierades inte något behov av en mer specifik komplettering av konsekvensbedömningen. Bedömningsarbetet har kompletterats i fråga om andra branscher enligt följande:

I. Skydd och vård av havsnaturen:

- Havsförvaltningsplanens mål och regeringsprogrammets mål om utvidgning av nationalstadsparknätet lyfts fram.
- Det faktum att merparten av näringsbelastningen på Östersjön kommer från land via avrinningen synliggörs bättre i identifieringen av samspelet mellan land och hav.
- Klimatförändringarnas effekt på organismerna tas upp. Vidare konstateras nu att det krävs ett omfattande nätverk av skyddsområden och ekologiska korridorer för att möjliggöra arters förflyttning och anpassning när förhållandena ändras. I planeringsprocessen identifierades att klimatförändringarna blir en central havsplaneringsfråga i den andra planeringsrundan, då infallsvinkeln kommer att preciseras.
- Havsrelaterade verksamheter påverkar stränderna och strandnaturen, och detta lyfts fram i konsekvensbedömningen.

II. Havsbaserad vindkraft

- Statsrådets principbeslut om riktlinjer för Finlands havspolitik samt målen om koldioxidsnålhet i Marins regeringsprogram 2019 lyfts fram.
- Kraven på farledernas funktionalitet lyfts fram i identifieringen av potentiella vindkraftsområden.
- Modelleringen av potentiella vindkraftsområden och beaktandet av visuella olägenheter redovisas mer ingående. För att minimera negativa samhällsliga konsekvenser beaktades den visuella olägenheten av 200 m höga vindkraftverk genom den s.k. viewshed-metoden.
- Det har nu tillrättalagts att kulturarvet på havsbotten kartläggs vid planering av platser för havsbaserad vindkraft och dess sjökabel. Därmed kan konsekvenserna för undervattenskulturarv antas bli små.
- I de ekonomiska och samhällsliga konsekvenserna nämns kommunernas betydande fastighetsskatteintäkter från havsbaserad vindkraft.
- Den tidigare hänvisningen till "välke" i samband med vindkraftverk har korrigerats. Med "välke" avses omväxlande ljus och skugga beroende på skuggningen från rotorbladen.

III. Maritim logistik:

- Här nämns nu att maritim logistik har en positiv och central effekt på det finländska näringslivets konkurrenskraft och samhällets funktionalitet även vad gäller sysselsättning och sociala kontakter.

IV. Sjöfartsindustri

- Vad gäller sjöfartsindustrins samhällsliga konsekvenser sägs att relevansen, riskerna och mervärdet i samspelet mellan aktörerna på land och till havs bör kartläggas för att genom havsplaneringen komma till insikt om sambandens betydelse.

V. Fiske

- Vad gäller fiskets miljökonsekvenser preciseras att kommersiellt fiskade kvoterade arter bara inkluderar strömming, skarpsill och lax. Andra former av reglering är bl.a. fångstmått samt tidsmässig och lokal fredning.
- Det har konstaterats att havsplanerna inte påverkar fiskeinnovationsprogrammets mål om värdeökning för inhemsk fisk eller nya mervärdesprodukter.

- Fiskets påverkan i Finska viken har ändrats från svagt negativ till neutral vad gäller stadsbilden, landskapet, kulturarvet och den byggda miljön. Fisket har en upprätthållande och stödjande effekt på näringarna och kulturen i kust- och skärgårdsområden. Fiskerinäringen skapar arbetstillfällen i avlägsna trakter och bidrar till att upprätthålla glesbygdens infrastruktur. Fiskerinäringarnas strukturer upplevs dock ofta som olägenheter i form av landskapspåverkan och lukt, framförallt ur fritidsboendes synvinkel.

VI. Vattenbruk

- Det konstateras att vattenbruket som bransch är beroende av god vattenkvalitet och ren havsmiljö. Branschaktörerna har förbundit sig till miljömålen och aktivt försökt minska verksamhetens miljökonsekvenser.
- Fördelarna med Östersjöfoder i hanteringen av kväve- och fosforbelastningen har synliggjorts. Samtidigt påpekas att myndigheternas tillståndspraxis hittills inte godtagit Östersjöfoder som näringsämneskompensation.
- Beräkningen av näringsämnesbelastning från vattenbruket har rättats så att den motsvarar vattenbruksstrategins faktiska tillväxtmål för 2022, dvs. en produktionsökning med ca 11–12 miljoner.
- Det konstateras att havsplaneringen med hjälp av FINFARMGIS-modellering försökt identifiera områden där miljökonsekvenserna av fiskodling är så små som möjligt.

VII. Turism och rekreation

- Här nämns påverkan på havsvikar genom båtliv och tillhörande strandbebyggelse och muddring. Framförallt för grunda havsvikar och laguner innebär muddring en försämring av den biologiska mångfalden och av områdets värde för fiskyngelproduktion.

VIII. Kulturarv

- Här finns nu en hänvisning till de riksomfattande målen för områdesanvändningen vad gäller tryggandet av värdefulla kulturmiljöer och naturarvet samt till webbplatsen kyppi.fi, som bl.a. presenterar byggda kulturmiljöer och arkeologiska platser.